ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 81.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 8-го Октября — 1837 — *Wilno. Piątek. 8-go Października.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 30-го Сентября

Изъ Одессы намъ сообщаютъ: 7-го Сентября, во Вторникъ, Государь Императоръ вмѣстѣ съ Его Высочествомъ Цесаревичемъ изволилъ обозрѣвать во всей подробности Одесскій карантинъ, карантинную гавань и чумный кварталъ и былъ весьма доволенъ устройствомъ и порядкомъ этого заведенія. Его Величество проѣхалъ потомъ вдоль набережной и, остановившись взглянуть на вновь строющуюся каменную лѣстницу съ бульвара, продолжалъ поѣздку свою вдоль берега и по большой Московской дорогѣ, покрытой нынѣ шоссе на всемъ ея протяженіи, до Пересыпской лѣсной плантаціи. Государь Императоръ проѣхалъ по проложеннымъ дорогамъ внутрь самой плантаціи и съ видимымъ удовольствіемъ обозрѣвалъ ее по всѣмъ направленіямъ; Его Величество изволилъ лично благодарить Одесскаго Градоначальника, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника *Левшина*, положившаго начинаніе, въ большомъ размѣрѣ, этой посадкѣ деревъ на сыпучемъ пескѣ, которая увѣнчалась вожделѣннымъ успѣхомъ и обѣщаетъ такъ много пользы нашему городу. Возвратившись въ городъ, Государь Императоръ изволилъ осмотрѣть городскую больницу, устроенную нынѣ на 500 человѣкъ военнаго и гражданскаго вѣдомствъ, съ принадлежащимъ къ ней особымъ отдѣленіемъ глазныхъ болѣзней для военныхъ чиновъ, и остался ею совершенно доволенъ; потомъ прибылъ въ Одесскій Институтъ Благородныхъ Дѣвицъ, гдѣ встрѣтилъ уже Государыню Императрицу, и изволилъ вмѣстѣ съ Ея Величествомъ осмотрѣть это заведеніе. Его Величество обозрѣлъ вслѣдъ затѣмъ военно-арестантскую роту, казармы карантиннаго баталіона и тюремный замокъ, и всѣ эти заведенія удостоились благосклоннаго одобренія Его Величества; въ тюремномъ замкѣ Государь Императоръ простилъ одного преступника, осужденнаго на ссылку въ Сибирь на поселеніе, въ уваженіе молодости его лѣтъ, и повелѣлъ опредѣлить его въ военную службу. Объѣхавши потомъ городъ по внѣшнимъ бульварамъ, Государь изволилъ возвратиться во Дворецъ, гдѣ въ 5 часовъ по полудни былъ обѣденный столъ. Вечеромъ Его Императорское Величество, со всѣмъ Августѣйшимъ Семействомъ, удостоилъ присутствіемъ Своимъ театръ, гдѣ дана была Итальянская опера Беллини: „Il Furioso (Неистовый).“

Въ тотъ-же день Государыня Императрица съ Ея Высочествомъ Великою Княжною, посѣтивши устроенную въ домѣ купца Крамарева выставку здѣшнихъ сельскихъ, художественныхъ и ремесленныхъ произведеній, изволила прибыть въ 12-ть часовъ утра въ Институтъ Благородныхъ Дѣвицъ. Ея Величеству угодно было приказать произвести въ Своемъ присутствіи краткое испытаніе воспитанницамъ всѣхъ классовъ въ преподаваемыхъ имъ предметахъ ученія. Во время испытанія въ высшемъ классѣ, изволилъ прибыть Государь Императоръ съ Его Высочествомъ Великимъ Княземъ Цесаревичемъ, и Августѣйшіе Посѣтители, пробывъ нѣсколько времени въ этомъ классѣ, обошли всѣ классы, залы и спаль-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 30-go Września.

Donoszą nam z Odessy: Dnia 7-go Września, we Wtorek, Cesarz Jego Mość razem z Jego Wysokością Cesarzewiczem raczył we wszystkich szczegółach oglądać kwarantannę Odesską, kwarantannową przystań, tudzież kwartał zarazy morowey i był bardzo zadowolony z urządzenia i porządku tego zakładu. Nayjaśnieyszy Pan przejechał potém wzdłuż ulicy nadbrzeżney i zatrzymawszy się dla obaczenia nowo murujących się schodow z bulwaru, odbywał daley swą przejażdżkę wzdłuż brzegu i wielką drogą Moskiewską, pokrytą teraz szosse przez cały jey ciąg, do Peresypskiey plantacyi lasów. Cesarz Jego Mość przejechał drogami poprzecznemi do środka samey plantacyi i z widoczném zadowoleniem oglądał ją we wszystkich kierunkach; Nayjaśnieyszy Pan raczył osobiście dziękować Odesskiemu Naczelnikowi miasta, Rzeczywistemu Radzcy Stanu *Lewszinowi*, który dał początek, na wielką skalę, temu zasadzaniu drzew na piasku sypnym, co miało pomyślne skutki, i tak wiele pożytku obiecuje naszemu miastu. Za powrótem do miasta, Cesarz Jego Mość raczył oglądać szpital mieski, urządzony teraz na 500 osób wiedzy woyskowey i cywilney, z należącym do niego osobnym oddziałem chorob oczu dla ludzi rang woyskowych i był z niego zupełnie zadowolony; potém przybył do Odesskiego Instytutu Szlachetnych Panien, gdzie już spotkał Cesarzową Jey Mość, i raczył razem z Nayjaśnieyszą Panią obeyrzeć ten zakład. Jego Cesarska Mość wraz potém oglądał oddział woyskowych aresztantów, koszary batalionu kwarantannowego i zamek turemny, i wszystkie te zakłady zostały uszczęśliwione łaskawą pochwałą Nayjaśnieyszego Pana; w zamku turemnym Cesarz Jego Mość ułaskawił jednego przestępcę, osądzonego na zesłanie do Syberyi na zaludnienie, ze względu na młode jego lata, i rozkazał przeznaczyć go do służby woyskowey. Objechawszy potém miasto bulwarami wewnętrznemi, Cesarz Jego Mość raczył powrócić do pałacu, gdzie o godzinie piątey z południa był obiad. Wieczorem Nayjaśnieyszy Pan, z całą Nayjaśnieyszą Familią, udarował Swą bytnością teatr, gdzie była grana Włoska opera Belliniego: „*Il Furioso.*”

Tegoż dnia Cesarzowa Jey Mość z Jey Wysokością Wielką Xiężniczką, odwiedziwszy urządzoną w domu kupca Kramarewa wystawę tuteyszych płodów wieyskich, sztuk i rzemiosł, raczyła przybydź o samey dwónastey do Instytutu Szlachetnych Panien. Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jey Mości podobało się rozkazać, ażeby w Jey obecności odbyto krótki examen wychowanic wszystkich klass, z wykładanych im przedmiotów nauk. Podczas examinu w klassie wyższey, raczył przybydź Cesarz Jego Mość z Jego Wysokością Wielkim Xięciem Cesarzewiczem. Nayjaśnieysi Goście, zabawiwszy czas niejaki w tey klassie, obeszli wszystkie klassy, sale i sypialnie Instytutu, oglądali kaplicę i szpital tego zakładu i raczyli oddać pochwałę całe-

ни Института, осмотрѣли церковь и больницу сего заведенія и изволили отозваться съ похвалою о всемъ его устройствѣ. По отбытіи Государя Императора, Ея Величеству угодно было видѣть еще успѣхи воспитанницъ въ изящныхъ искусствахъ. Шестнадцать воспитанницъ разыграли на восьми фортепіанахъ увертюру оперы Россини: „Семирамида" арранжированную на 32 руки; потомъ пропѣты были дѣвицами два хора: Итальянскій изъ оперы Коччіа: „Катерина Гизъ", и Русскій, написанный къ этому случаю въ честь Ея Императорскаго Величества; вотъ слова Русскаго хора:

Слыхали мы — Царю дана
Вѣнца достойная Жена;
Его сотрудница отъ Бога
И прелесть Царскаго чертога.

Душею блещетъ взоръ Ея —
Онъ міра свѣтлая заря.
Ея улыбка — лучь-живитель,
А слово — Ангелъ утѣшитель,

Она вдали — могучій умъ,
Тайникъ добромъ кипящихъ думъ,
Какъ солнце грѣетъ и сіяетъ
И Русь цвѣтами осыпаетъ....

Вблизи Она — и къ Ней сердца!
И ихъ влечетъ не блескъ вѣнца,
Не слава Русской діадимы,
Но сердце Матери любимой!

И вѣримъ мы, не лживъ разсказъ
О ней достигнувшій до насъ;
Ея присутствіе межъ нами
Такъ живо чувствуемъ мы сами.

Простижъ, Царица; насъ дѣтей,
Что, въ простотѣ души своей,
Невольно все мы повторяли,
Что о Тебѣ намъ говорили...

Но ктожъ молчанье сохранитъ,
Когда восторгомъ сердце полно?
Печаль робка, печаль безмолвна:
А радость громко говоритъ.

Воспитанницы протанцовали также Французскій кадриль и нарочно сочиненный общій аллегорическій танецъ. Ея Императорское Величество изволила перейти наконецъ въ столовую, гдѣ воспитанницы собрались къ обѣду, и удостоила отвѣдывать ихъ кушанья. Пробывши около трехъ часовъ въ Институтѣ, недавно еще возникшемъ подъ Высокимъ Ея покровительствомъ, Государыня Императрица изъявила совершенное Свое удовольствіе за этотъ порядокъ и устройство, въ которомъ Она нашла это заведеніе; въ памяти юныхъ воспитанницъ, которыхъ Она изволила называть Своими дѣтьми, навсегда останется запечатлѣннымъ неизгладимое чувство благоговѣнія и признательности къ истинно материнскому, ласковому обращенію Царицы; день этотъ, въ который онѣ такъ близко видѣли и удостоены были снисходительнымъ привѣтомъ и милостивымъ обращеніемъ Высокой ихъ Покровительницы, будетъ для нихъ однимъ изъ сладостнѣйшихъ воспоминаній въ жизни. Ея Величество и Ея Высочество Великая Княжна изволили принять поднесенныя Имъ нѣкоторыя работы воспитанницъ шерстью и шелкомъ. — По отбытіи изъ Института, Государыня Императрица осчастливила Своимъ посѣщеніемъ домъ Призрѣнія Сиротъ, основанный и содержимый Одесскимъ женскимъ благотворительнымъ обществомъ, гдѣ была принята Предсѣдательницею Общества Графинею Е. Кс. Воронцовою и Вице-Предсѣдательницею Графинею Р. С. Эдлингъ. Ея Величество, осмотрѣвъ во всей подробности это новое благотворительное заведеніе, изъявила Свое совершенное удовольствіе за хорошее устройство его, вполнѣ соотвѣтствующее благодѣтельной цѣли заведенія и пожаловала въ пользу его 1,000 рублей. Оттуда Ея Величество изволила возвратиться во дворецъ.

8-го ч., въ Среду, Государь Императоръ съ Великимъ Княземъ Наслѣдникомъ изволилъ подробно осматривать Ришельевскій Лицей и остался совершенно доволенъ найденнымъ въ немъ порядкомъ, чистотою и хорошимъ устройствомъ. Потомъ Его Величество изволилъ обозрѣвать Еврейскія мужеское и дѣвичье училища, Императорскій Ботаническій садъ, Домъ Призрѣнія сиротъ Одесскаго Благотворительнаго Общества, Домъ Призрѣнія нищихъ и Еврейскую больницу и остался совершенно доволенъ найденнымъ вездѣ порядкомъ и устройствомъ. Его Высочество Наслѣдникъ Цесаревичъ пожаловалъ 500 р. Дому Призрѣнія сиротъ. Наконецъ Государь Императоръ удостоилъ посѣтить выставку Одесскихъ произведеній, которыя обратили на себя полное вниманіе и заслужили лестное одобреніе Его Величества. Государь Императоръ изволилъ объявить Свою признательность присутствовавшимъ на выставкѣ про-

mu jego urządzeniu. Po wyyściu Cesarza Jego Mości, Nayjaśnieysza Pani raczyła jeszcze widzieć postępy wychowannic w sztukach pięknych. Szesnaście wychowanic wykonało na ośmiu fortepianach uwerturę opery Rossiniego: „Semiramida", na 32 ręce rozłożoną; potém panny śpiewały dwa chory: Włoski z opery *Coccio*: „Katarzyna Hiss" i Ruski, napisany z tey okoliczności na cześć Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jey Mości oto śpiew choru Ruskiego:

Słyszeliśmy — Car wielbiony
Ma żonę godną Korony;
Bóg Jey dał dzielić z Nim prace,
Urzekać Carskie pałace.

Dusza prześwieca w Jey oku
Jaśnieyszém od zorzy wzroku,
Uśmiech Jey — promień żywiciel!
Słowo — Anioł pocieszyciel!

Ona w dali — umysł działa,
Dobrodzieystwy myśl Jey pała,
Jak słońce, świeci ogrzewa,
I Ruś kwiatami zasiewa.

Zblizka — Serca z nią w też strony!
Nie blask je zwabia Korony,
Nie Berła Ruskiego chluba,
Lecz narodu Matka luba.

I wierzym, niepłonne były
Wieści co Ją tu wielbiły;
Jey obecność między nami
Tak żywo czujemy sami.

Przebacz więc dzieciom, Carowo,
Prostoduszney myśli słowo,
Z sercamy to powtórzyli
Co nam o Tobie mówili . . .

Któż milczenie chować będzie
Gdy zapał serce posiędzie?
Troska niema i trwożliwa:
Radość się hucznie odzywa.

Wychowanice przetańczyły także kadryla Francuzkiego i umyślnie ułożony wspólny taniec allegoryczny. Nayjaśnieysza Cesarzowa Jey Mość raczyła nakoniec przeyśdź do sali jadalney, gdzie się wychowanice zebrały na obiad, i raczyła kosztować ich potraw. Zabawiwszy około trzech godzin w Instytucie, nie dawno jeszcze powstałym pod Wysoką Jey Opieką, Cesarzowa Jey Mość oświadczyła zupełne Swe zadowolenie za porządek i urządzenie, w jakiém znalazła ten zakład; w pamięci młodych wychowanic, które raczyła nazywać dziećmi swojemi, pozostanie trwającém nazawsze niezatarte uczucie nayglębszego szacunku i wdzięczności, za prawdziwie macierzyńskie, łaskawe postępowanie Monarchini; dzień ten, w którym tak zblizka widziały i uszczęśliwione były uprzeymém powitaniem i łaskawém obchodzeniem się Wysokiey ich Opiekunki, będzie dla nich jedném z naysłodszych przypomnień w życiu. Nayjaśnieysza Pani i Jey Wysokość Wielka Xiężniczka raczyły przyjąć ofiarowane Sobie niektóre roboty wychowannic, wełniane i jedwabne. Po wyjeździe z Instytutu, Cesarzowa Jey Mość uszczęśliwiła Swém odwiedzeniem Dom przytułku sierot, założony i utrzymywany przez Odeskie Dobroczynne Towarzystwo Dam, gdzie była przyjęta przez Prezydentkę Towarzystwa Hrabinę E. K. Woroncową i Vice-Prezydentkę Hrabinę R. S. Edling. Cesarzowa Jey Mość, obeyrzawszy we wszystkich szczegółach nowy ten zakład dobroczynny, oświadczyła zupełne Swe zadowolenie za dobre jego urządzenie, zupełnie odpowiadające dobroczynnemu celowi ustanowienia i ofiarowała na rzecz jego 1,000 rubli. Ztąd Nayjaśnieysza Pani raczyła powrócić do pałacu.

Dnia 8-go we Srodę Cesarz Jego Mość z Wielkim Xięciem Następcą raczył szczegółowie oglądać Liceum Ryszeliewskie, i był zupełnie zadowolony ze znalezionego w nim porządku, ochędóztwa i dobrego urządzenia. Potém Nayjaśnieyszy Pan raczył oglądać żydowskie męzkie i żeńskie szkoły, Cesarski ogród botaniczny, dom opatrzenia sierot Odesskiego Towarzystwa Dobroczynności, dom przytułku ubogich i szpital żydowski i był zupełnie zadowolony ze znalezionego wszędzie porządku i urządzenia. Jego Wysokość Następca Cesarzewicz ofiarował 500 rubli Domowi Przytułku sierot. Nakoniec Cesarz Jego Mość raczył odwiedzić wystawę płodów Odesskich, które zwróciły na siebie zupełną uwagę i zasłużyły na chlubną pochwałę Nayjaśnieyszego Pana. Jego Cesarska Mość raczył oświadczyć swą wdzięczność obecnym na wystawie produktom, artystom i rzemieślnikom, i rozkazawszy nalać lampkę wina Odesskiego, raczył wypić za ich zdrowie. Od-

изводителямъ, художникамъ и ремесленникамъ и, приказавши налить рюмку Одесскаго вина, удостоилъ выпить за ихъ здоровье. Посѣтивши потомъ прибывшихъ сюда иностранныхъ Принцевъ и проѣхавши по нѣсколькимъ улицамъ, Его Величество изволилъ возвратиться въ 4 часа во Дворецъ къ обѣденному столу. — Ея Величество Государыня Императрица удостоила осмотрѣть въ этотъ день Одесскій карантинъ и посѣтила вмѣстѣ съ Его Высочествомъ Цесаревичемъ Наслѣдникомъ, дачу Барона Рено, служившую Ей пребываніемъ въ 1828 году; проѣхавши послѣ того чрезъ Императорскій Ботаническій садъ, изволила, по возвращеніи въ городъ, гулять пѣшкомъ по бульвару. Вечеромъ Ихъ Императорскія Величества и Ихъ Императорскія Высочества удостоили присутствіемъ Своимъ театръ, гдѣ дана была Итальянская опера Риччи: „Клара ди Розенбергъ.“ Артисты театра въ этотъ вечеръ, какъ и прежде, употребили все свое стараніе, чтобы содѣлаться достойными вниманія Августѣйшихъ и Высокихъ Посѣтителей. Дирижеръ оркестра и артисты, занимающіе первыя роли, удостоились получить отъ Высочайшаго Двора дорогіе подарки.

9-го Сентября, въ четвертокъ, Ея Императорское Величество еще разъ изволила посѣтить, вмѣстѣ съ Ея Высочествомъ Великою Княжною, Институтъ Благородныхъ дѣвицъ и съ самою снисходительною привѣтливостію простилась съ воспитанницами этого заведенія, младшаго изъ созрѣвающихъ подъ благодѣтельнымъ Ея покровомъ разсадниковъ просвѣщенія. Юныя дѣвицы, до глубины души тронутыя ласкововостью чадолюбивой Царицы Матери, со слезами умиленія окружили Ее, и цѣлуя руки Ея Величества проводили Государыню Императрицу и Августѣйшую Дочь Ея до экипажа, при усердныхъ желаніяхъ Имъ счастливаго пути. Директрисѣ Института, Генералъ Маіоршѣ Фитингофъ, Ея Императорское Величество Всемилостивѣйше изволила пожаловать драгоцѣнный брилліантовый фермуаръ.

Въ тотъ же день, въ 10½ часовъ утра, Ихъ Величества Государь Императоръ и Государыня Императрица и Ихъ Императорскія Высочества Государь Великій Князь Цесаревичь Наслѣдникъ Престола и Государыня Великая Княжна МАРІЯ НИКОЛАЕВНА, изволили сѣсть на военный пароходъ „Сѣверная Звѣзда“, и при неумолкаемыхъ кликахъ *ура* многочисленнаго народа, собравшагося на практической гавани, изволили отплыть въ Севастополь. При переходѣ на пароходъ, Ея Величество изволила подозвать къ Себѣ Одесскаго Градоначальника, допустила его къ рукѣ Своей и, милостиво простившись съ нимъ, повелѣла ему объявить жителямъ города Одессы Свою Монаршую благодарность за вѣрноподданическое усердіе оказаное ими во время Ея здѣсь пребыванія. Вся набережная и бульваръ усѣяны были толпами жителей, осчастливленныхъ посѣщеніемъ Государя Императора и Августѣйшей Его Фамиліи и проводившихъ глазами пароходъ, несшій на себѣ въ близкую къ намъ Тавриду благословенное Богомъ и осѣняемое любовью народною Царское Семейство. Купеческія суда разныхъ націй украсились разноцвѣтными флагами и салютовали пароходу пушечными выстрѣлами.

Четыре дня, подаренныхъ городу Одессѣ милостію Государя и Его Семейства, навсегда останутся свѣтлыми днями для Одессы и пребудутъ неизгладимыми въ признательной памяти жителей нашего города, которому Царское посѣщеніе и ободреніе придадутъ новыя силы въ развитіи своего гражданскаго преуспѣянія, чтобы болѣе и болѣе стать достойнымъ обращеннаго къ нему Монаршаго вниманія.

— Его Императорское Высочество Государь Великій Князь МИХАИЛЪ ПАВЛОВИЧЪ въ тотъ же день изволилъ отправиться, чрезъ Вознесенскъ въ разныя губерніи. (*О. В*)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Краковъ, 30-го Сентября.

Здѣшняя газета официіально объявила перемѣны и новыя прибавленія въ устройственномъ статутѣ Сената Вольнаго города Кракова, введенныя по постановленію въ семъ предметѣ Высочайшихъ покровительствующихъ Дворовъ. (*G. C.*)

Австрія.

Вѣна, 30-го Сентября.

По извѣстіямъ изъ Офена, командующій тамъ Генералъ, отправилъ военные отряды для подкрѣпленія кордона здоровія отъ Турціи, по поводу распространяющейся моровой язвы. Послѣднія извѣстія изъ Сербіи уже болѣе благопріятны и даже подаютъ надежду, что скоро прекратится зараза въ этомъ краѣ,

wiedziwszy potém przybyłych tu Xiążąt zagranicznych i przejechawszy kilka ulic, Nayjaśnieyszy Pan o godzinie czwartey raczył powrócić do pałacu na obiad.— Nayjaśnieysza Pani Cesarzowa Jey Mość raczyła w dniu tym oglądać kwarantannę Odesską i odwiedziła z Jego Wysokością Cesarzewiczem Następcą, dom letni Barona Reno, który służył Jey na pobyt wroku 1828; przejechawszy potém przez Cesarski ogrod Botaniczny, za powrótem do miasta, raczyła przechadzać się po bulwarze. Wieczorem Nayjaśnieysi Cesarstwo Ich Mość i Ich Cesarskie Wysokości udarowali swą bytnością teatr; dana była Opera Włoska Ricci: „Klara di Rosenberg.“ Artyści teatru tego wieczora, jako i przed tém, dołożyli wszystkich swych usiłowań, ażeby stać się godnymi względów Nayjaśnieyszych i Wysokich Gości. Dyrygujący orkiestrą i artyści, główne role grający, mieli szczęście otrzymać od Nayjaśnieyszego Dworu podarki.

Dnia 9-go Września, we Czwartek, Cesarzowa Jey Mość raczyła z Jey Wysokością Wielką Xiężniczką, jeszcze raz odwiedzić Instytut Szlachetnych Panien i z nayłaskawszą uprzeymością pożegnała się z wychowanicami tego zakładu, naymłodszego z dóyrzewających pod dobroczynną jey opieką rozsadników oświecenia. Młode dziewice, do głębi serca poruszone łaskawością kochającey dzieci Monarchini-Matki, że łzami rozrzewnione ostąpiły Ją i całując ręce Nayjaśnieyszey Pani przeprowadzały Cesarzową Jey Mość i Nayjaśnieyszą Jey Córkę do pojazdu, śrzód nayszczerszych życzeń szczęśliwey Im podróży. Dyrektorkę Instytutu, Jenerał-Majorową Vietinghoffową, Nayjaśnieysza Cesarzowa Jey Mość raczyła Nayłaskawiey udarować kosztownym fermoarem brylantowym.

Dnia tegoż, o pół do jedenastey zrana Nayjaśnieysi Państwo Cesarz Jego Mość i Cesarzowa Jey Mość tudzież Ich Cesarskie Wysokości Wielki Xiąże Cesarzewicz Następca Tronu i Wielka Xiężniczka MARYA NIKOŁAJEWNA, raczyli wsiąśdź na wojenny parochod „Gwiazda Północna,“ i wśrzód nieustannych okrzyków *ura* niezliczonego ludu, zgromadzonego około przystani praktyczney, raczyli popłynąć do Sewastopola. Wstępując na statek parowy Cesarzowa Jey Mość raczyła wezwać do siebie Odesskiego Naczelnika miasta, dała mu do ucałowania swą rękę i łaskawie z nim pożegnawszy się, rozkazała mu oświadczyć mieszkańcom miasta Odessy Monarszą Swą wdzięczność za przywiązanie wiernych poddanych, okazane przez nich pod czas Jey tu pobytu. Całe pobrzeże i bulwar napełnione były tłumami mieszkańców, uszczęśliwionych pobytem Cesarza Jego Mości i Nayjaśnieyszey Jego Familii, i przeprowadzających oczami parochod, który wiózł na sobie do blizkiey od nas Taurydy błogosławioną od Boga i strzeżoną miłością narodu Familią Monarszą. Okręty kupieckie różnych narodów ozdobione różnobarwnemi banderami, salutowały parochod wystrzałami z dział.

Cztery dni, poświęconych dla miasta Odessy łaską Monarchy i Jego Familii, pozostaną wiekopomnemi dla Odessy, i staną się niezgładzonemi w wdzięczney pamięci mieszkańców naszego miasta, któremu Monarsze odwiedzenie i zachęcenie, dodadzą nowych sił do rozwinienia swoich postępów cywilizacyi, ażeby coraz więcey stawać się godném zwróconych ku niemu Monarszych względów.

— Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiąże MICHAŁ PAWŁOWICZ tegoż dnia, przez Woznesensk, raczył udadź się do różnych Gubernij. (*G. O.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Krakow, 3-go Września.

Gazeta tuteysza ogłosiła urzędowie zmiany i nowe dodatki w Statucie Organizacyynym Senatu Wolnego Miasta Krakowa, zaprowadzone za postanowieniem w tey mierze NN. Dworów Opiekuńczych. (*G. C.*)

Austrya.

Wiedeń, dnia 30 Września.

Podług doniesień z Budy, dowodzący tam Jenerał, wysłał oddziały woyska na wzmocnienie kordonu zdrowia przeciwko Turcyi, z powodu panującego powietrza morowego. Ostatnie doniesienia z Serbii są już mniey niepomyślne, zapowiadają nawet nadzieję blizkiego ustania zarazy w tym kraju, co jedynie staran-

что единственно приписать должно попечительности Сербскаго Правительства.

— Съ истиннымъ утѣшенїемъ узнали, что Императоръ повелѣть изволилъ, для облегченія пароходства по Дунаю, устроить на счетъ казны два моста, т. е. здѣшній и при Штейнѣ, такъ, чтобы пароходы безпрепятственно могли бы переплывать.

— Отъ влажной и холодной погоды, которая появилась съ наступленїемъ Сентября, нынѣшняя уборка винъ необѣщаетъ ничего хорошаго во всей Австріи. Въ Венгріи надѣются лучшей уборки, но только въ нѣкоторыхъ окрестностяхъ.

Лембергъ, 30-го Сентября.

По донесеніямъ полученнымъ здѣсь изъ Вознесенска, Карлъ *Липинскій*, имѣлъ тамъ честь играть въ присутствіи Ея Величества Императрицы и Великой Княгини ЕЛЕНЫ ПАВЛОВНЫ. 18-го ч. с. м. возвратился онъ въ Одессу, гдѣ намѣренъ разыграть нѣсколько концертовъ.

Прага, 18-го Сентября.

Послѣ нужныхъ приготовленій къ принятію въ Прагѣ членовъ пятнадцатаго собранія Нѣмецкихъ естествоиспытателей и лѣкарей, и когда собрались многочисленные посѣтители, первое публичное засѣданіе совершено сегодня въ 11 час. утромъ. Оно кончилось установленїемъ отдѣленій, избравшихъ своихъ Президентовъ и Секретарей.

— Г. *Лерхъ* изъ Лерхенавы, здѣшній медальеръ удостоился получить отъ Императора Россійскаго (за сдѣланную медаль въ память пребыванія Его Велич. въ Прагѣ въ 1835), прекрасный бриліантовый перстень. Лестный этотъ подарокъ, Г. *Лерхъ* получилъ посредствомъ Г. Вацлава *Ганки* съ письмомъ изъ Карлсбада, присланный отъ Россійскаго Посланника при Вѣнскомъ Дворѣ Г. *Татищева.*

Съ Богемскихъ границъ, 19-го Сентября.

На прошлой недѣлѣ, проходило здѣсь 400 тирольскихъ колонистовъ, оставившихъ Циллерталь, съ женами и дѣтьми на пути въ Силезію, на мѣсто предназначенное имъ Прусскимъ Королемъ. Выходцы эти казались довольными перемѣною мѣстопребыванія тѣмъ болѣе, что назначенная имъ для жительства окрестность, весьма сходна съ тою, которую они оставили. Въ Тироли, они очень выгодно продали свои имущества и приходятъ въ Силезію съ значительными денежными запасами. Австрійское Правительство по возможности старалось облегчить имъ проходъ. (*G. C.*)

Франція.

Парижъ, 30-го Сентября.

Правительство занимается проектомъ закона, на счетъ учрежденія въ каждой департаментской столицѣ выставки искуственныхъ и мануфактурныхъ произведеній. Мѣстныя и городскія начальства, будутъ опредѣлять награды для производителей лучшихъ работъ. Послѣдніе могутъ не только въ своемъ городѣ, но и въ каждомъ другомъ отдавать изделія свои на выставку.

— Гр. *Гонфалоньери* напечаталъ въ жур. *Temps* статью, въ которой увѣряетъ, что онъ вовсе необязывался не возвращаться изъ Америки въ Европу; въ подпискѣ, которую онъ далъ по сему предмету, сказано только, что въ случаѣ еслибъ возвратясь въ Европу попался въ руки Австрійскаго начальства, тотчасъ будетъ посаженъ въ Шпильбергѣ.

— Министръ публичнаго воспитанія получивъ извѣстіе объ остановкѣ въ первоначальномъ обученіи въ департаментахъ прежней Бретаніи, опредѣлилъ, чтобы Генералъ-Инспекторъ по учебной части отправился въ эти департаменты для изслѣдованія причинъ этого зла и особенно, чтобы изыскать средства къ отвращенію сего. Это первый случай, что Генералъ-Инспекторство обращаютъ къ первоначальному образованію.

— Маршалъ *Клозель* призвалъ въ судъ подлежащей инстанціи въ Алжирѣ съ обвиненіемъ на счетъ нанесенія безчестія, тѣхъ троихъ Кулуглевъ, которые подписали противу него прошеніе, а также Еврея *Бенъ-Дюранда*, котораго почитаетъ въ сношеніи съ ними.

— Одна изъ газетъ сообщаетъ извѣстіе, что Герцогъ *Немурскій* будетъ обрученъ съ 21-лѣтнею Принцессою *Зондергаузенскою*, Шарлоттою Фридерикою Амаліею Албертиною, родственницею Владѣтельнаго Герцога.

— Посредствомъ купеческаго корабля получено извѣстіе изъ Боны отъ 16-го ч. с. м. Экспедиціонное войско уже въ походѣ. Часть его находившаяся въ лагерѣ Медьецъ-Гамаръ, выступила вчера для занятія мѣста Рась-эль-Акбаръ, что сегодня и исполнено. Еслибъ пунктъ этотъ защищаемъ былъ регулярнымъ войскомъ, не такъ удобно могъ бы быть

nosci Rządu Serbskiego przypisać należy.

— Dowiedziano się z prawdziwą radością, że Cesarz wydał zalecenie, aby dla ułatwienia żeglugi parowey na Dunaju, urządzono kosztem skarbu dwa mosty to jest: tuteyszy i pod Steinem, w taki sposób, iżby statki parowe bez przeszkody przepływać mogły.

— Z powodu wilgotney i zimney pory czasu, jaką nam Wrzesień przyniosł, tegoroczne zbiory wina nic dobrego w całey Austryi nie obiecują. W Węgrzech spodziewają się lepszego zbioru, ale w niektórych tylko okolicach.

Lwow, 30 Września.

Podług wiadomości, jakie tu mamy z Woznesenska, miał tamże Karol *Lipiński* ten wysoki zaszczyt, że grał w obec Nayjaśnieyszey Cesarzowey i Wielkiey Xiężny HELENY. Dnia zaś 18 b. m. wrócił do Odessy, gdzie kilka koncertów dać zamyśla.

Praga, 18 Września.

Po załatwieniu potrzebnych przygotowań, na przyjęcie w Pradze członków piętnastego zgromadzenia Niemieckich badaczów natury i lekarzy, i gdy liczni zjechali się goście, pierwsze publiczne posiedzenie odbyło się dnia dzisieyszego o godz. 11 przed południem. Zakończono je ustanowieniem wydziałów, które Prezydentów i Sekretarzy swoich wybrały.

— Pan *Lerch* z Lerchenawy, tuteyszy rzeźbiarz medalów, udarowany został od Nayjaśnieyszego Cesarza NIKOŁAJA (za wybicie medalu na pamiątkę bytności J. C. M. w Pradze 1835 r.), pięknym brylantowym pierścieniem. Zaszczytny dar ten, otrzymał P. *Lerch* przez ręce Wacława *Hanki*, któremu ten pierścień wraz z listem pisanym w Karolowarach (Karlsbad), przysłany był od Posła Rossyyskiego przy dworze Wiedeńskim, Pana Demetryusza *Tatiszczewa.*

Od granic Czeskich, 19 Września.

Zeszłego tygodnia przechodziło tędy 400 osadników Tyrolskich, którzy Zillerthal opuścili, udając się z żonami i dziećmi do Szlązka, jako do mieysca, które im Król Pruski przeznaczył. Ci wychodźcy zdawali się bydź zadowoleni ze zmiany mieysca pobytu, tém więcey, że dozwolona im na mieszkanie okolica, z położenia swego i podobieństwa, przypomina bardzo tę, którą opuścili. W Tyrolu przedali oni swe posiadłości bardzo korzystnie i ze znacznemi przybywają do Szlązka summami pieniężnemi. Rząd Austryacki starał się im ułatwić ile możności we wszystkiém ich wędrówkę. (*G. C.*)

Francya.

Paryż, dnia 30 Września.

Rząd zaymuje się projektem do prawa, stanowiącego zaprowadzenie w każdey stolicy departamentowey, wystawy płodów, przemysłu i sztuki. Władze mieyscowe i municypalne, będą stanowiły względem nagród dla wykonawców naylepszych robót. Ci ostatni, mogą nie tylko w swojém mieście, ale w każdém inném, płody swe na wystawę oddawać.

— Hrabia *Gonfalonieri* umieścił w dzienniku *Temps* artykuł, w którym zapewnia, że nie przyjął wcale obowiązku nie wracać z Ameryki do Europy; w deklaracyi, którą w tym względzie podpisał, jest tylko powiedziano: iż w razie, gdyby wróciwszy do Europy dostał się w ręce władz Austryackich, zostanie natychmiast w Spielberg osadzony.

— Minister oświecenia publicznego na uczyniony mu rapport względem zatamowania oświecenia elementarnego w departamentach dawnieyszey Bretanii, postanowił, ażeby Jeneralny Inspektor szkół udał się do tych departamentów, dla wyśledzenia przyczyn tego złego, a szczególniey dla obmyślenia środków ku zaradzeniu temu. Jest to pierwsze zdarzenie, że Jeneralna Inspekcya szkół użytą jest do oświecenia elementarnego.

— Marszałek *Clauzel* zapozwał do sądu właściwey instancyi w Algierze, z zaskarżeniem o obelgi tych trzech Kul-Oglusow, którzy przeciwko niemu petycyą podpisali, tudzież żyda *Ben-Durand*, którego za będącego w porozumieniu z niemi uważa.

— Jedna z gazet ma wiedzieć, że Xiąże *Némours* zaślubi 21-letnią Xiężniczkę *Sondershausen*, Karolinę Fryderykę Amelią Albertynę, krewną Panującego Xięcia.

— Przez okręt kupiecki otrzymano wiadomości z Bony po d. 16 b. m. — Woysko wyprawy już jest w pochodzie. Część jego znaydująca się w obozie Medjez-Hamar, wyruszyła dnia wczorayszego dla zajęcia stanowiska Ras-el-Akbar, co też dopełniono dzisia. Gdyby ten punkt był broniony przez woysko regularne, nie dałby się zdobyć bez znaczney bardzo straty. W Gu-

взятъ безъ значительной потери. Въ Гуэльмѣ открытъ заговоръ между Спагами одного эскадрона. Мы одолжены бдительности Полковника *Дювивье*, что задержано 25 Спаговъ, именно въ то время, когда хотѣли они перейти къ непріятелю. Они тотчасъ обезоружены и отправлены въ Бону. Губернаторъ для примѣра нѣсколькихъ изъ нихъ велѣлъ разстрѣлять.

— Одна изъ Министерскихъ газетъ содержитъ: „Постановленіе на счетъ распущенія Палаты Депутатовъ, непремѣнно будетъ объявлено 4 Октября. Общіе выборы назначены на 4 Ноября. Списокъ новымъ Перамъ содержитъ 40 именъ, между которыми вѣрно будутъ Гг. *Биньонъ*, *Юманъ*, *Мобургъ*, *Одье*, *Кератри*, Камилій *Перьеръ*, *Шоненъ*, Карлъ *Дюпенъ*; Генералы *Дюроснель*, *Тирле*, *Делеръ*, Тибурцій *Себастіани* и проч.

— Извѣстія о состояніи здоровья Герцогини *Ст. Ле* все болѣе и болѣе печальны; однако лѣкаря увѣряютъ, что еще нѣсколько мѣсяцевъ можно поддержать ея жизнь. Сынъ ея Принцъ *Людвикъ Наполеонъ* объявилъ, что по смерти матери непремѣнно возвратится въ Америку.

1-го Октября.

Г. *Дюпенъ* послѣдній Президентъ Палаты Депутатовъ прибылъ въ Парижъ. — Гр. *Гонфалоньери* отправился въ Брюссель. — Г. *Тьеръ* находится въ Валансе у Герцога *Таллейрана*.

— Въ Вердюнѣ умерла пожилая уже дама, довольно богатая. Между завѣщаніями сдѣланными ею, есть одно въ 20,000 фр. тому, кто пѣшкомъ совершитъ путь въ Ст. Яго да Компостелла, столицу Галиціи въ Испаніи, для испрошенія тамъ побѣды *Донъ-Карлосу*, если только надлежащимъ образомъ доказанъ будетъ этотъ подвигъ.

— По донесеніямъ *Messager*, походъ экспедиціи въ Константину, пріостановленъ Генераломъ *Дамремономъ* по случаю худой погоды. Непріятель сильно укрѣпилъ Константину, въ чемъ кажется помогали ему Европейцы.

— Послѣдняя телеграфическая депеша прерванная за темнотою оканчивается слѣдующимъ: . . . „и освободилъ городъ на который уже наступали 8 дней.“

2-го Октября.

Утверждаютъ, что Правительство получило вчера изъ Тулона самыя неблагопріятныя извѣстія, по коимъ представились нѣкоторыя препятствія въ выступленіи войска предназначеннаго для экспедиціи. Слышно, что неудовольствіе Арабовъ благопріятствовавшихъ до сихъ поръ Французамъ, вообще начало обнаруживаться, а одинъ изъ начальниковъ ихъ будто перешелъ на сторону Константинскаго Бея. Кромѣ того Генералъ *Дамремонъ* будто увѣдомилъ о холерѣ, изъявляя опасеніе, что холодныя и влажныя ночи, значительно могутъ увеличить число больныхъ. По поводу сихъ депешей, *Юссуфъ*-Бею тотчасъ велѣно отправиться въ Алжиръ, чтобы онъ вліяніемъ своимъ, внушалъ Арабамъ храбрость и довѣріе; кромѣ того въ Бону послано будетъ еще войско въ замѣну больныхъ.

— Жур. *la Presse* отличающійся съ нѣкотораго времени сильными упреками противу Г-на *Тьера*, третьяго дня напечаталъ статью въ началѣ коей увѣрнетъ, что онъ не имѣетъ противу Г-на *Тьера* никакихъ личныхъ неудовольствій, но единственно защищаетъ Королевское достоинство. Въ одномъ мѣстѣ этой статьи говоритъ: „Г. *Тьеръ* кажется самымъ опаснымъ человѣкомъ для Франціи и Королевской власти, такъ какъ мы не отдѣляемъ благосостоянія края отъ благополучія Короля. Г. *Тьеръ* готовъ увлечься публичнымъ мнѣніемъ и Палатою Депутатовъ противу Королевской власти; онъ сказалъ бы Королю: „Государство меня принуждаетъ“, а народу: „Король мнѣ воспрещаетъ“, и проч.

— Увѣдомляютъ изъ Байонны отъ 28 Сентября, что оставшіеся въ Каталоніи два Наварскихъ баталіона, получили приказаніе немедленно поспѣшать къ войску при *Донъ-Карлосѣ*.

— Изъ Вера увѣдомляютъ, что Карлисты осадили эль Пердонъ, мѣсто лежащее на возвышенности близъ пути изъ Пампелоны въ Пуэнте-ла-Рейна. Генералъ *Гарсія* вступилъ въ Капароза.

— Говорятъ, что Маршалъ *Жераръ* наименованъ будетъ Военнымъ Министромъ вмѣсто Генерала *Бернарда*, который отправится въ Африку; кажется для того, чтобы лично увѣриться, до какой степени можетъ быть употреблена тамъ новая фортификаціонная система, которую онъ давно уже разсматриваетъ, и которую какъ извѣстно употребилъ было съ большими выгодами въ Америкѣ. (*G. C.*)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 26-го Сентября.

Въ прошлую середу Королевѣ въ замкѣ Винд-

elmie odkryto spisek między Spahami jednego szwadronu. Winniśmy to czujności Półkownika *Duvivier*, że ujęto 25 Spahów właśnie w tey chwili, gdy chcieli przeyść do nieprzyjaciela. Rozbrojono ich natychmiast i odesłano do Bony. Gubernator kilku z nich kazał rozstrzelać dla przykładu.

— Jedna z gazet ministeryalnych powiada: „Postanowienie względem rozwiązania Izby Deputowanych wyydzie niezawodnie w d. 4 Października. Wybory ogólne, są naznaczone na d. 4 Listopada. Lista nowych Parów obeymuje 40 nazwisk, między któremi znaydą się zapewne PP. *Bignon*, *Humann*, *Mosbourg*, *Odier*, *Keratry*, Kamil *Perrier*, *Schonen*, Karol *Dupin*; Jenerałowie *Durosnel*, *Tirlet*, *Delert*, Tyburcyusz *Sebastiani* i w. i.

— Doniesienia o zdrowiu Xiężny *St. Leu*, są coraz więcey zasmucające; lekarze zapewniają atoli, że jeszcze przez kilka miesięcy może bydź przy życiu utrzymaną. Jey syn, Xiąże *Ludwik Napoleon*, oświadczył, że po śmierci matki, wróci niezawodnie do Ameryki.

Dnia 1-go Października.

Pan *Dupin*, ostatni Prezes Izby Deputowanych, przybył do Paryża. — Wyjechał Hrabia *Gonfalonieri* do Bruxelli. — Pan *Thiers* znayduje się w Valençay, u Xięcia *Talleyranda*.

— W Verdun umarła nie młoda już dama, dosyć majętna. Między zapisami przez nią zrobionemi, jest jeden wynoszący 20,000 fran. dla tego, kto odbędzie pieszo pielgrzymkę da San-Jago-da-Compostella, stolicy Galicyyskiey w Hiszpanii, dla uproszenia tam zwycięztwa *Don Carlosowi*, byle dopełnienie swoje należycie udowodnił.

— Podług dziennika *Messager*, pochód wyprawy do Konstantyny, został przez Jenerała *Damrémont*, z powodu złey pory czasu wstrzymany. Nieprzyjaciel obwarował bardzo mocno Konstantynę, w czém, zdaje się, byli mu pomocni Europeyczykowie.

— Ostatnia depesza telegraficzna, przerwana dla ciemności, kończy się temi słowy: . . . „i oswobodził tenże już od dni ośmiu naciskany”

Dnia 2.

Zapewniają, że Rząd otrzymał dnia wczorayszego z Tulonu bardzo niepomyślne wiadomości, podług których, zaszły niejakie przeszkody w wyruszeniu woyska, na wyprawę przeznaczonego. Słychać, że nieukontentowanie Arabów przychylnych dotąd Francuzom, zaczęło się objawiać powszechnie, a jeden nawet z ich naczelników, miał przeyśdź na stronę Beja Konstantyny. Miał nadto donieść Jenerał *Damrémont* o cholerze, z wynurzeniem obawy, że zimne i wilgotne noce liczbę chorych znacznie pomnożyć mogą. Z przyczyny tych depeszy, kazano zaraz *Jussuf*-Bejowi pośpieszać do Algieru, ażeby wpływem swoim dodał Arabom odwagi i ufności; prócz tego, będzie jeszcze posłane woysko do Bony dla zastąpienia chorych.

— Dziennik *La Presse*, odznaczający się od niejakiego czasu mocném na Pana *Thiers* powstawaniem, umieścił zawczora artykuł, na wstępie którego zapewnia, że niéma przeciwko P. *Thiers* żadnych osobistych powodów, ale broni jedynie Królewskiey godności.. W jednym z ustępów tego artykułu powiada: „Pan *Thiers* zdaje się nam nayniebezpieczniey szym mężem dla Francyi i władzy Królewskiey, bo my nie rozróżniamy pomyślności kraju od pomyślności Monarchy. P. *Thiers* pozwoliłby się kierować opinią publiczną i Izbą Deputowanych przeciwko władzy Królewskiey; do Króla mówiłby: „Kray mnie przymusza;” a do narodu: „Król mi wzbrania.” etc.

— Piszą z Bajonny pod d. 28 Września, że obadwa w Katalonii zostawione bataliony Nawarskie, otrzymały rozkaz pośpieszać, jak nayprędzey do woyska przy *Don Carlosie*.

— Z Vera donoszą, że Karoliści osadzili el Perdon, stanowisko panujące nad drogą z Pampelony do Puente-la-Reyna. Jenerał *Garcia* wkroczył do Caparosa.

— Mówią, że Marszałek *Gérard* będzie mianowany Ministrem woyny na mieyscu Jenerała *Bernard*, który pojedzie do Afryki; podobno dla tego, aby przekonać się naocznie, jak dalece da się tam zastosować nowy system fortyfikacyyny, nad którym od dawna się zastanawia, a jak wiadomo, użył go był bardzo korzystnie w Ameryce. (*G. C.*)

Brytania Wielka i Irlandya.

Londyn, dnia 26-go Września.

W przeszłą środę w zamku Windsor, prezento-

зорѣ представленъ былъ Лордомъ *Пальмерстономъ* Неаполитанскій Посланникъ и въ тотъ же день Ея Величество давала аудіенцію Корол. Саксонскому Послу Барону *Герсдорфу*.

— Королева, по обыкновенію ѣздитъ верхомъ каждый день и дала замѣтить, что она намѣрена поощрять конную скачку. Въ Брейтонѣ сдѣланы приготовленія къ принятію Ея Велич. Вчера посѣщала Ея Велич. въ сопровожденіи Герцогини *Кентской* вдовствующую Королеву, въ Бушъ-Паркѣ.

— Парламентъ, какъ извѣстно, по тайному рѣшенію Совѣта бывшаго 15-го ч. с. м. соберется 15 Ноября, между тѣмъ слышно, что до святокъ никакихъ важныхъ разсужденій не будетъ, но только для формы будутъ предложены дѣла нерѣшенныя за смертію Короля. Это значитъ, что Министры намѣрены этимъ пріуготовительнымъ временемъ воспользоваться, чтобы увеличить число своихъ приверженцевъ между Англійскими членами Нижней Палаты.

— Не только въ Ирландіи, но и въ Англіи газеты Торіевъ увѣдомляютъ о распространеніи католицизма. Въ Кенделѣ одинъ духовный по имени *Бриггсъ* называющій себя Лордомъ Епископомъ сѣвернаго округа, открылъ съ большею пышностію католическую церковь. Въ Гересфордѣ Шерифъ Графства заложилъ также церковь и Аббатъ Бойле въ сопровожденіи духовенства шелъ по городу съ процессіею, причемъ по приказанію Шерифа играла военная музыка

29-го Сентября.

Адмиралъ Сиръ Ѳ. *Маитландъ*, на кораблѣ *Веллеслей* отплыветъ въ Остъ-Индію.

— Оказалось, что нѣкоторыя сокровища принадлежащія умершему Адмиралу *Нельсону* находятся въ Ратушѣ Лондонскаго предмѣстія Сутваркъ. Подлинность ихъ призналъ одинъ старый матросъ, который былъ вмѣстѣ съ Нельсономъ въ 45 сраженіяхъ и 40 стычкахъ. Они состоятъ изъ звѣзды Турецкаго ордена, пожалованнаго Адмиралу Султаномъ, изъ звѣзды Англійскаго ордена Бани, а также нѣсколькихъ другихъ, всѣхъ алмазныхъ. Сокровища эти, сохранены для безопасности въ Сутварнѣ, покойнымъ Алдерманомъ *Смитомъ*, душеприкащикомъ умершей Леди *Гамильтонъ*.

— Сегодня избранъ Алдерманъ *Ковенъ* Лордомъ-Меромъ, т. е. Президентомъ города Лондона на наступающій годъ.

— Въ Гибралтарѣ облегчены средства предосторожности противу холеры; корабли приходящіе изъ Испаніи, неболѣе какъ 7 дней будутъ выдерживать карантинъ.

— По извѣстіямъ изъ Истамбула отъ 30 пр. м. въ Жур. *Morning Herald*, Персидскій Шахъ не 26 но 23 выступилъ противу Герата, и даже получено извѣстіе, что онъ уже былъ въ Хорассанѣ. Три его дѣди, заключенные въ Ардебилѣ, о побѣгѣ коихъ увѣдомлено, будто скрылись въ Россійскіе предѣлы.

— *Globe* увѣряетъ, что донесенія изъ мануфактурныхъ округовъ очень благопріятны; заводы шелковыхъ и бумажныхъ издѣлій, такъ заняты, какъ уже давно не были.

— Съ Средиземнаго Моря будто получено здѣсь извѣстіе, что въ Кадиксѣ говорили, будто *Донъ Карлосъ* обязался уступить одной державѣ Магонской портъ, какъ только вступитъ въ Мадритъ. По сему кажется это обстоятельство было причиною подкрѣпленія флотовъ Англійскаго и Французскаго въ Средиземномъ морѣ, однако трудно тому вѣрить, ибо это слухи, неимѣющія никакого основанія.

— Извѣстія изъ Буэносъ Айреса простираются до 7 Іюля. Въ Хили произошли крозопролитныя возмущенія и умерщвленъ Министръ *Порталесъ*, который какъ извѣстно былъ зачинщикомъ при вызовѣ на войну Перу, и успѣлъ склонить къ ней Буэносъ Айресъ. Надѣялись, что смерть его произведетъ перемену въ политикѣ края Хили и доставитъ Перу миръ. *Игана* какъ преемникъ *Порталеса* расположенъ въ пользу мира. Тѣло умершаго отвезено въ столицу, гдѣ похоронено великолѣпно въ каѳедральной церкви.

— По донесеніямъ изъ Ямайки отъ 12 ч. прош. м., тамъ жалуются на недостатокъ продовольствія по поводу господствовавшей тамъ засухи. Также будто тамъ открыли постыдный планъ продажи Негровъ, которыхъ уговаривали обманомъ къ побѣгу обѣщая помогать имъ въ пріобрѣтеніи свободы, а между тѣмъ полагающихся на это, захватывали и продавали въ другія колоніи, именно на острова Кубу и Порторико. *G. C.*)

— Изъ Португаліи получены важныя извѣстія; они доходятъ изъ Лиссабона до 26 Сентября и сообщаютъ, что 18 ч. при Рюивесъ произошло сраженіе между обѣими воюющими сторонами, въ которомъ Хартисты совершенно разбиты. (*A.P.S.Z.*)

---

wany był Królowey przez Lorda *Palmerstona* Poseł Neapolitański, a w tymże dniu Jey Kr. Mość dawała audyencyą Królewsko-Saskiemu Posłowi, Baronowi *Gersdorff*.

— Królowa, jak zwyczaynie, codziennie wyjeżdża, i dała poznać zamiar, iż życzy zachęcać gonitwy konne. W Brighton uczyniono przygotowania na jey przyjęcie. Wczora Królowa w towarzystwie Xiężny *Kent* odwiedziła Królową wdowę w Parku Bushy.

— Parlament, chociaż, jak wiadomo, stosownie do postanowienia Rady Tayney na dniu 15 ter. m., rzeczywiście się zgromadzi d. 15 Listopada, tymczasem zapewniają, że przed Bożém Narodzeniem nie nastąpią żadne ważne układy, lecz, że tylko przy śmierci Króla pozostałe nieukończonemi sprawy pro forma znowu będą wniesione, Widać z tego, że Ministrowie mają zamiar, czas ten przygotowań obrócić na usiłowanie w powiększeniu liczby swoich stronników pomiędzy Angielskiemi Członkami Izby Niższey.

— Dzienniki Torysowskie utyskują mocno na szerzenie się katolicyzmu, nie tylko w Irlandyi, ale nawet w samey Anglii. W Kendal otworzył nie dawno pewien Xiądz nazwiskiem Briggs, mianujący się *Biskupem okręgu północnego*, kościoł z wielką okazałością, a w Heresford, tameczny Szeryf położył, kamień węgielny do budowy katolickiego kościoła, przy czém Xiądz *Boyle* z duchowieństwem odbywał w ornacie processyą przez miasto, a muzyka milicyi grała śpiewy kościelne.

Dnia 29.

Admirał Sir F. *Maitland*, popłynie na okręcie *Wellesley* do Indyy Wschodnich.

— Pokazało się, że niektóre kleynoty, należące do zmarłego Admirała Lorda *Nelson*, znaydują się w Ratuszu Londyńskiego przedmieścia Southwark. Ich tożsamość przyznał pewien stary maytek, który był razem z *Nelsonem* w 45 bitwach i 40 potyczkach. Składają się z gwiazdy orderu Tureckiego, danego Admirałowi przez Sułtana, z gwiazdy orderu Angielskiego Bath, oraz kilku innych, wszystkich brylantowych. Te kleynoty złożył dla bezpieczeństwa w Southwark, nieboszczyk Alderman *Smith*, jako mandator i exekutor testamentu zmarłey Lady *Hamilton*.

— Dnia dzisieyszego obrany został alderman czyli ławnik *Cowan*, Lordem-Majorem, to jest: Prezydentem miasta Londynu na rok następny.

— W Gibraltarze złagodzono środki ostróżności przeciwko cholerze; okręty przybywające ze Włoch, już nie dłużey nad dni 7 odbywać mają kwarantannę.

— Podług wiadomości ze Stambułu, udzielonych pod datą 30 z. m. w dzienniku *Morning-Herald*, wyruszył Szach Perski, nie dnia 26, ale 23 Lipca przeciw Herat, miano nawet wiadomość, że był już w Chorassan. Trzey jego stryjowie, więzieni w Arbedil, o ucieczce których doniesiono, mieli się schronić w granice Rossyi.

— *Globe* zapewnia, że doniesienia z obwodów rękodzielniczych są bardzo pomyślne: fabryki wyrobów jedwabnych i bawełnianych, są tak zatrudnione, jak już od dawna nie były.

— Z morza Sródziemnego miano tu otrzymać wiadomość, że w Kadyxie mówiono, jakoby *Don Carlos* obowiązał się ustąpić pewnemu mocarstwu port Mahon, jak tylko weydzie do Madrytu. Ta to podobno okoliczność miała bydź przyczyną wzmocnienia flott angielskiey i francuzkiey na morzu Srzódziemném, czemu jednak trudno dać wiarę: gdyż są to pogłoski żadney pewney podstawy nie mające.

— Doniesienia z Buenos-Ayres, dochodzą do dnia 7 Lipca. W Chili zaszły krwawe zaburzenia, zakończone zamordowaniem Ministra *Portales*, który, jak wiadomo, był sprawcą wypowiedzenia woyny przeciwko Peru i miał nakłonić do niey Buenos-Ayres. Spodziewano się, że śmierć jego zrządzi zmianę w polityce kraju Chili i pokoy na Peru sprowadzi. *Igana*, jako następca *Portalesa*, jest za pokojem. Ciało zamordowanego odwieziono do stolicy, gdzie z okazałością pochowane zostało w kościele katedralnym.

— Podług doniesień z Jamaiki, daty 12 z. m. użalają się tam na niedostatek żywności z powodu suszy, jaka panowała. Miano tam także odkryć niegodziwy plan przedawania Negrów, których namawiano podstępnie do ucieczki, z obietnicą pomagania im w odzyskaniu wolności, a tymczasem chwytano zawierzających i przedawano do innych osad, a mianowicie na wyspy Cuba i Portoricco. (*G. C.*)

— Z Portugalii ważne otrzymano wiadomości; dochodzą one z Lisbony do 26 Września i donoszą, że d. 18-go pod Ruivaes zaszła bitwa między dwiema walczącemi stronami, w którey Chartyści całkiem pobici zostali. (*A.P.S.Z.*)

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ. № 81. — 1837 — KURYER LITEWSKI № 81.

Германія.

Дрезденъ, 30-го Сентября.

Изъ Теплица отъ 28 Сентября пишутъ: Вчера по полудни въ 4 часа здѣсь случилось печальное происшествіе. Когда Графиня Ванда *Шоазель Гуффье* урожденная Несїоловская, желала прогуляться верхомъ, конь бросился изъ дома вмѣстѣ съ нею, проскакалъ чрезъ городъ и по шоссе до Крадруба, на полчаса пути отсюда; тамъ сбросилъ Графиню и оставилъ мертвою на мѣстѣ. (*A.P.S.Z.*)

Белгія.

Брюссель, 22-го Сентября.

Король и Королева возвратились вчера изъ Англїи въ замокъ Лекенъ.

— Папскій Вице Статсъ-Секретарь Монсиньоръ *Капаччини*, котораго здѣсь ежедневно ожидали, получивъ письмо въ Кельнѣ, возвратился изъ своего путешествія въ Римъ. Говорятъ, что проѣздомъ чрезъ Вѣну, Дрезденъ и Берлинъ въ Кельнъ, онъ занимался особенно дѣлами Католической церкви въ протестантскихъ нѣмецкихъ краяхъ, къ чему былъ уполномоченъ Папою. Кажется по сему чтобы познакомить ближе Папскую столицу съ отношеніями Католической церкви въ Сѣверной Германіи, къ чему оказались недостаточными или неспособными Нунціатуры въ Вѣнѣ и Мюнхенѣ, предложеніе Г-на *Капаччини* тѣмъ болѣе было бы кстати, что въ Римѣ до сихъ поръ не имѣютъ истиннаго понятія, ни о философической ни о богословской словесности въ Германіи, что безъ сомнѣнія было поводомъ къ строгому сужденію о сочиненіяхъ Д-ра *Гермеса*, а такой судъ къ сильному волненію умовъ въ Вестфаліи и въ Рейнскихъ провинціяхъ. Представленія по сему дѣлу и объясненіе сдѣланныя Риму Г-мъ *Капаччини*, произвели тамъ столь благопріятный эффектъ, что многіе Римскіе Богословы, съ лучшей теперь точки смотрять на мнѣнія Г-на *Гермеса*. (*G. C.*)

Италія.

Римъ, 21-го Сентября.

Неаполь не только противу здѣшней области, но также противу Франціи Сардиніи и Тосканіи, хочетъ возобновить запрещеніе сообщенія съ суши и съ моря, на всемъ его пространствѣ. Отъ Папскаго Правительства, учреждены теперь подвижныя драгунскія колонны, которыя проходятъ край и принуждаютъ по сей сторонѣ окрестности повиноваться изданнымъ распоряженіямъ, и отпирать ворота для свободнаго прохода дорогъ. Они уже многихъ упорныхъ взяли подъ арестъ.— Жители Фолино и Сполето, которые живутъ въ страхѣ и печали, что холера можетъ перейти изъ Терни, были кромѣ того поражены землетрясеніемъ, которое повторилось въ семи ударахъ, къ счастію безъ значительныхъ повреждєній. (*A.P.S.Z.*)

Испанія.

Мадритъ, 23-го Сентября.

Работы для укрѣпленія столицы, чтобы обезпечить оную отъ нападенія, производятся поспѣшно.

— Послѣдніе бюлетени Генераловъ *Эспартеро* и *Ораа* очень благопріятны; не подлежитъ уже сомнѣнію, что войско *Донъ Карлоса*, при которомъ онъ самъ находится, совершенно отступило. Дорога изъ Гуадалаксары въ Калатаюдъ, наполнена Карлистскими отрядами, которые лишась своихъ офицеровъ слѣдуютъ безъ всякаго порядка, никого неслушаются и о томъ только думаютъ, чтобы уйти отъ преслѣдующаго ихъ войска Королевы. Національная гвардія изъ окрестностей принадлежащихъ къ округу столицы, ежедневно приводитъ новыхъ въ нее плѣнныхъ. Изъ всѣхъ полученныхъ донесеній явствуетъ, что *Донъ Карлосъ* не перестаетъ отступать; можетъ быть, что хочетъ занять и удержать пунктъ у подножія горъ Алкарія.

— Для подкрѣпленія Генерала *Лоренцо*, которому велѣно прикрывать Кастилію и отнять Валладолидъ у Карлистовъ, Генералъ *Карonделетъ* получилъ приказаніе, чтобы свои движенія совершалъ въ согласіи съ Генераломъ *Лоренцо*. Между тѣмъ извѣстно, что *Коронделетъ* уже отобралъ Валладолидъ.

— Генералъ *Ораа* столь успѣшно направилъ своими оборатами, что принудилъ Карлистскихъ начальниковъ *Кабреру* и *Форкадела*, перейти на другую сторону Тага. Кажется, что они будутъ стараться перейти въ Валенцію, чѣмъ бы опять сдѣдалось хуже состояніе этой уже успокоенной провинціи. Изъ депеши полученной правительствомъ отъ Генерала *Ораа*, писанной изъ Гуэрте отъ 21 Сентября, видно, что Карлисты подъ начальствомъ *Кабреры*, *Санса*, *Явала*, *Форкаделля* и другихъ, избѣгая разорѣнія, какимъ угожаетъ имъ этотъ Генералъ, при отступленіи своемъ разсыпались по разнымъ сторонамъ,

Niemcy.

Drezno, 30 Września.

Donoszą z Cieplic pod d. 28 Września: Wczora po południu o godzinie 4, zdarzył się tu zasmucający przypadek. W chwili, kiedy bawiąca tu Hrabina Wanda *Choiseul-Gouffier*, z domu Hrabianka Niesiołowska, chciała przejechać się konno na spacer, rozbiegł się koń, na którym siedziała, zaraz z mieysca, pędząc przez miasto i po szosse aż pod Kradrub, o pół godziny drogi ztąd, gdzie spadła z niego i na mieyscu żyć przestała. (*A.P.S.Z.*)

Belgia.

Bruxella, 22-go Września.

Król i Królowa, powrócili dnia wczorayszego z Anglii do zamku Laeken.

— Papiezki Podsekretarz Stanu Monsignore *Capaccini*, który tu był codziennie spodziewany, otrzymawszy listy, które doszły go w Kolonii, wrócił ze swey drogi do Rzymu. Mówią, że jadąc przez Wiedeń, Drezno i Berlin do Kolonii, zaymował się szczególniey sprawą Kościoła Katolickiego w protestantskich krajach Niemieckich, do czego miał upoważnienie od Papieża. Zdaje się, iż w celu bliższego obeznania Stolicy Apostolskiey z stosunkami Kościoła Katolickiego w Niemczech północnych, do czego Nuncyatury w Wiedniu i Monachium okazały się niedostatecznemi albo niesposobnemi, propozycya Pana *Capaccini* byłaby tém więcey na swojém mieyscu, że dotąd nie mają w Rzymie należytego wyobrażenia, ani o filozoficzney, ani o teologiczney literaturze w Niemczech, co było bez wątpienia powodem do surowego sądu o pismach Doktora *Hermes*, a sąd taki, do mocnego oburzenia umysłów w Westfalii i krajach Nadreńskich. Przedstawienia w tey mierze i wyjaśnienia, udzielone Rzymowi przez P. *Capaccini*, sprawiły tam tak pomyślne wrażenie, że wielu teologów rzymskich z właściwszego teraz stanowiska zdania Pana *Hermes* oceniają. (*G. C.*)

Włochy.

Rzym, 21-go Września.

Neapol nietylko przeciw tuteyszego Państwa, lecz takož przeciwko Francyi, Sardynii i Toskanii, chce odnowić zamknięcie granic od lądu i morza w całey rozciągłości. Rząd Papiezki urządził teraz ruchome kolumny dragonów, które przejeżdżają kray i przymuszają okolice z tey strony do poddania się ustanowionym rozporządzeniom i do nieczynienia oporu względnie wolnego przejazdu gościńców. Wielu już uporczywych aresztowano i tu przyprowadzono — Mieszkańcy Foligno i Spoletto, którzy zostają w bojaźni i smutku, iż cholera może przeyść z Terni, byli do tego nawiedzeni trzęsieniem ziemi, które się powtórzyło w siedmiu wstrząśnieniach, lecz szczęściem żadnych szkod nie zrządziło. (*A.P.S.Z,*)

Hiszpania.

Madryt, dnia 23 Września.

Roboty około obwarowania stolicy, aby ją od niespodziewanego ubezpieczyć napadu, idą z pośpiechem.

— Ostatnie biuletyny Jenerałów *Espartero* i *Oraa*, są bardzo pomyślne; nie ulega już żadney wątpliwości, że woysko *Don Carlosa* przy którém się on sam znayduje, jest w zupełnym odwrócie. Gościniec z Guadalaxara do Calatayud, jest zapełniony oddziałami Karolistów, które, będąc pozbawione oficerów, idą bez porządku, nikogo słuchać nie chcą, i o tém tylko myślą, jakby uyść przed pogonią ścigającego ich woyska Królowey. Gwardya narodowa z okolic należących do okręgu stolicy, przyprowadza codziennie nowych do niey jeńców. Ze wszystkich, jakie otrzymano doniesień, okazuje się, że *Don Carlos* nie przestaje się cofać; bydź może, iż zechce zająć i utrzymać stanowisko u podnoża gór Alcaria.

— Dla wzmocnienia Jenerała *Lorenzo*, któremu polecono zasłaniać Kastylią i odebrać Valladolid Karolistom, dostał rozkaz Jenerał *Carondelet*, aby obróty swoje w porozumieniu z Jenerałem *Lorenzo* odbywał. Wiadomo tymczasem, że *Carondelet* już odzyskał Valladolidę.

— Jenerał *Oraa* umiał tak pomyślnie kierować obrótami swemi, że zmusił Karolistowskich dowódzców *Cabrerę* i *Forcadella* do przeyścia na drugą stronę Tagu. Zdaje się, iż zechcą dostać się do Walencyi, coby znowu stan tey, już uspokojoney prowincyi, pogorszyło. Z depeszy nadesłaney Rządowi od Jenerała *Oraa*, a datowaney w Huerte d. 21 Września, widzieć się daje, że Karoliści, pod dowództwem *Cabrery*, *Sanza*, *Iavala*, *Forcadella* i innych, unikając zniszczenia, jakiém zagraża im ten Jenerał, w odwrócie swoim rozpierzchnęli się na różne strony, co ich ściganie utrudnia. To skłoniło Jenerała *Oraa*, iż, nie przestając ani

что затрудняетъ преслѣдованіе ихъ. Это принудило Генерала *Ораа* немедля ни минуты гнаться за ними; кромѣ того онъ далъ приказанія всѣмъ окружнымъ командирамъ, чтобы собравъ свои гарнизоны, нигдѣ непріятелю недавали отдыха; это лучшій способъ искоренить его. — Нѣсколько прежде т. е. 19 Сентября, *Ораа* увѣдомляетъ также изъ Саседона, что вступивъ въ мѣстечко Буэндія, которое было изъявило себя въ пользу *Донъ Карлоса*, когда онъ недошелъ къ Мадриту, тотчасъ наложилъ значительную на него подать, кромѣ того заложниками взялъ 27 знатнѣйшихъ жителей, а одного изъ главныхъ зачинщиковъ велѣлъ тотчасъ разстрѣлять.

— Здѣшій Муниципалитетъ пригласилъ жителей столицы, принести въ продолженіе трехъ дней къ Алкалдамъ своего округа, по 8 реаловъ (3 зл. 6 гр.) въ родѣ складки нажалованье для войска. Кто хочетъ и болѣе можетъ дать. Въ собираніи военной подати опредѣленной прежде Кортесами, Правительство теперь принимаетъ самыя строжайшія мѣры. Кто не уплатитъ въ срокъ, отправляется въ тюрьму. Это средство было успѣшно. Войско получило уже значительную часть недоимочнаго жалованья. (*G. C.*)

Сарагосса, 21-го Сентября.

Здѣсь разсказываютъ, что *Донъ Карлосъ* назначилъ своею резиденціею Аранжуецъ и оттуда посылаетъ депеши къ дружественнымъ державамъ.

— Полковникъ *де Ласи* проѣхалъ здѣсь съ тайнымъ порученіемъ отъ Англійскаго Правительства. Говорятъ, что онъ приметъ команду надъ сухопутными Англійскими силами въ Барцелонѣ (?) Слышно, что Англія берется помирить полуостровъ. (*A. P. S. Z.*)

Турція.

Константинополь, 15-го Сентября.

Султанъ украсилъ орденомъ заслуги, Австрійскаго Интернунція, пожаловавъ ему высшую степень сего ордена съ алмазами. Насшей степени украшенія получили, Секретарь Посольства Г. Эдуардъ *ф. Клецль* и первой переводчикъ нунціатуры Г. *ф. Адельбургъ*.

— Капитанъ Паша отозванъ со всѣмъ флотомъ.— Австрійскій Адмиралъ *Дандоло*, находится теперь въ Смирнѣ но незадолго прибудетъ сюда, чтобы сопровождать Герцога *Іоанна* въ Аѳины. Помянутаго Эрцъ-Герцога недалѣе какъ чрезъ 10 дней, ожидаютъ въ Истамбулъ. Въ Севастополь посланъ нанятый Австрійскій пароходъ *Князь Меттернихъ* за *Ахмедомъ Фети* Пашею б. здѣшняго Посланника въ Вѣнѣ.

— Удаленіе *Пертевъ* Паши, одного изъ первыхъ любимцевъ Султана, а также его брата бывшаго Директоромъ арсенала, произвело здѣсь общее впечатлѣніе; обоихъ Султанъ приговорилъ къ изгнанію въ Адріанополь. Говорятъ, что Сераскиръ, открылъ нѣкоторые происки *Пертева* по договорамъ съ Вице-Королемъ, о чемъ убѣжденный Султанъ, согласился напослѣдокъ отрѣшить *Пертева* отъ публичныхъ дѣлъ. Теперь опять къ должности и достоинству возвращенъ *Акифъ-Эффендій*; этотъ человѣкъ не только предусмотрителенъ но также и опытенъ въ дѣлахъ.

— Болѣе 4-хъ недѣль продолжается здѣсь чрезвычайный жаръ, тѣмъ однако благодѣтельный, что много уменьшилъ моровую язву, но къ сожалѣнію, угрожаетъ намъ неменѣе большее бѣдствіе т. е. холера.

— По донесеніямъ изъ Тегерана, всѣ Англійскіе офицеры состоящіе въ службѣ Персидскаго Шаха, подали въ отставку, объявивъ, что немогутъ участвовать въ войнѣ противу Князя края Гератъ, находящагося нѣсколько лѣтъ вѣрнымъ приверженцемъ Англіи. (*G. C.*)

Во многихъ уѣздахъ Виленской Губерніи на вспаханныхъ поляхъ появились черви; но гораздо въ меньшемъ количествѣ противъ прошлаго года. Для истребленія сихъ насѣкомыхъ, нѣкоторые помѣщики Завилейскаго уѣзда предпринимали слѣдующія средства: одни кропили озимые посѣвы скипидаромъ и известью, и устилали засѣянныя поля багуномъ; другіе, приступая къ посѣву, окуривали предварительно землю торфомъ; иные варили черемковую кору въ половинномъ количествѣ съ багуномъ и четвертою долею курительнаго табака, и мочили симъ рожь за день до посѣва; на другой день повторяли тоже самое, послѣ чего совершенно уже мокрую засѣвали. Всѣ таковыя предпринятыя мѣры, много содѣйствовали къ охраненію озимыхъ посѣвовъ отъ червей, и засѣянная такимъ образомъ на поляхъ рожь, осталась невредимою отъ сихъ насѣкомыхъ, въ особенности тамъ, гдѣ употребляли послѣднее средство, между тѣмъ, какъ смежныя поля потерпѣли. Сей способъ удачно испытанъ Дворяниномъ *Лабецкимъ*.

О семъ объявляется во всеобщее свѣдѣніе.

na chwilę pogoni, wydał prócz tego rozkazy do wszystkich dowódców obwodowych, ażeby, pościągawszy załogi swoje, nigdzie nieprzyjacielowi spoczynku nie dozwalali, gdyż to jest naylepszy sposób jego wytępienia. — Z Sacedon doniósł także *Oraa*, nieco pierwiey to jest: d. 19 Września, iż wszedłszy do miasteczka Buendia, które się było oświadczyło za *Don Carlosem*, gdy ten pod Madryt podstąpił, nałożył zaraz na nie znaczną kontrybucyą, i prócz tego, zatrzymał na zakładników 27 nayznakomitszych mieszkańców; jednego z głównych sprawców kazał natychmiast rozstrzelać. (*G. C.*)

— Tuteysza municypalność wezwała mieszkańców stolicy do złożenia naydaley w ciągu trzech dni, u alkadów swojego okręgu, po 8 realów (3 zł. 6 gr.) sposobem składki na żołd dla woyska. Kto chce, może i więcey ofiarować. — W wybieraniu podatku wojennego, dawniey już przez Kortezy ustanowionego, postępuje teraz Rząd z całą sprężystością. Kto nie płaci w należytym terminie, bywa odesłany do więzienia. Ten środek skutkował; woysko otrzymało znaczną już część zaległego żołdu. (*G. C.*)

Saragossa, 21 Września.

Mówią, że *Don Carlos* obrał rezydencyą swoją w Aranjuez, i ztamtąd wysyła depesze do mocarstw przyjaźnych.

— Przejeżdżał tędy Półkownik *Lacy*, mający tayne polecenia od Rządu Angielskiego. Mówią, iż ma objąć w Barcellonie dowództwo Angielskich woysk lądowych (?). Biega pogłoska, że Anglia chce wziąć na siebie uspokojenie Półwyspu. (*A. P. S. Z.*)

Turcya.

Konstantynopol, d. 13 Września.

Sułtan ozdobił orderem *Zasługi* Internuncyusza Austryackiego, któremu udzielił nayważszego stopnia ozdoby tegoż orderu w brylantach. Niższego stopnia ozdoby, otrzymali Sekretarz legacyi Pan Edward v. *Klezl* i pierwszy tłumacz nuncyatury *v. Adelburg*.

— Kapudan Basza jest odwołany z całą flotą swoją.— Admirał Austryacki *Dandolo*, bawi teraz w Smirnie, ale przybędzie tu niebawnie dla towarzyszenia Arcy-Xięciu *Janowi* do Athen. Rzeczony Arcy-Xiążę spodziewany jest w Stambule naydaley za dni 10. Do Sewastopolu posłano najęty austryacki statek parowy *Xiąże Metternich*, po *Achmeta Fety* Baszę, b. Posła naszego w Wiedniu.

— Oddalenie *Pertew*-Baszy, jednego z pierwszych polubieńców Sułtana, tudzież brata jego, który był dyrektorem arsenału, sprawiło tu powszechne wrażenie; obudwóch skazał Sułtan do Adryanopola na wygnanie. Mówią, że Seraskier wykrył niektóre intrygi *Pertewa*, co do układów z Vice-Królem Egiptu, o czém przekonany Sułtan, skłonił się nareszcie do usunienia *Pertewa* od spraw publicznych. Teraz wraca znowu do czynności i do zaszczytów *Akif-Effendi*. Jest to człowiek nie tylko przezorny, ale i w czynnościach swoich bardzo zręczny.

— Więcey jak od 4-ch tygodni dokucza nam upał nieznośny, w tém jednak dobroczynny, że przyczynił się naywięcey do znacznego zmnieyszenia zarazy morowey, ale niestety, w mieyscu jey straszą nas niemniey groźną plagą to jest: cholerą.

— Podług doniesień z Teheranu, wszyscy oficerowie angielscy, zostający w służbie Szacha Perskiego, podali się do dymissyi, oświadczając, iż nie mogą należeć do woyny przeciwko Xięciu krainy Herat, będącemu od lat wielu wiernym sprzymierzeńcem Anglii. (*G. C.*)

W różnych powiatach Gubernii Wileńskiey, na zasianych polach okazały się robaki; lecz w nierównie mnieyszey, jak w roku zeszłym ilości. Dla zniszczenia tych owadów, niektórzy obywatele Zawileyskiego powiatu przedsiębrali następujące środki: jedni skrapiali ozime zasiewy oleykiem terpentynowym i wapnem, i uścielali zasiane pola bahunem; drudzy, przed zasianiem okurzali naprzód ziemię torfem; inni warzyli czeremchową korę po połowie z bahunem i czwartą częścią tytuniu, i tém żyto zmaczali dniem przed zasiewem; na drugi dzień powtarzali toż samo: po czém zupełnie już mokre zasiewali. Wszystkich tych sposobów użycie, wiele się przyczyniło do ocalenia ozimych zasiewów od robaków, i zasiane tym sposobem na polach żyto, zostało nieuszkodzoném od tych owadów, szczególniey tam, gdzie ostatniego z nich używano, gdy tymczasem, przyległe pola ucierpiały. Sposób ten korzystnie doświadczony przez Dworzanina *Łabeckiego*.

O czém ogłasza się dla powszechney wiadomości.

ВИЛЬНА. Типограф. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Октября 8 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. *Левъ Боровскій*.